

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XII. TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
Štev. 254 UPRAVE 28-67
POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, četrtek 29. decembra 1938

NAROČNINA NA MESEC:
Prejemna v upravi ali po pošti 10.— din.
dostavljen na dom 12.— din. tujina 25.— din

Cena
din 1.—

Zbiranje čet v Somaliji

Vedno večja napetost med Italijo in Francijo — Italijski in Francozi zbirajo čete na meah Somalije — Komentarji italijanskega tiska — Tunizija je samo mandatno ozemlje — Anglija za pogajanja o Somaliji, v Tuniziji pa za status quo

PARIZ, 29. decembra. Razmerje med Italijo in Francijo postaja po italijanski odločitvi sporazuma z dne 7. januarja leta 1935. in francoskem odgovoru na zadnje italijansko noto vedno bolj napeto. Kljub vsemu uradnemu zanikanju z obeh strani so v teku tako na italijanski kakor na francoski strani prve vojaške priprave za vsak primer. Dejstvo je, da je Italija trdno odločena vztrajati pri svojih aspiracijah na francosko Somalijo in Tunizijo in da te njene aspiracije niso noben pomožni maneuver, kakor mnogi še vedno mislijo. Po zanesljivih vesteh iz Italije in njenih kolonij se Italija vojaško tako naglo organizira, da bo že v enem mesecu popolnoma pripravljena za akcijo. Pa tudi Francija ne drži roke križem in pripravlja velike varnostne ukrepe. V zvezi s tem je treba poudariti, da stoji Nemčija popolnoma na strani Italije in bo moralno, v primeru potrebe pa tudi stvarno podprla njene težnje, dočim o Angliji še vedno ni mogoče z vso gotovostjo trditi, da bo prav v vsakem primeru priskočila Franciji na pomoč, ako bi razvoj dogodkov to zahteval. V Londonu so še vedno naklonjeni politiki sporazumevanja, kakor so bili v jeseni v sporu med Nemčijo in Češko-Slovaško. Tak je trenutno stvarni položaj, ki ga razna uradna zanikanja ne morejo v ničemer spremeniti.

PRIPRAVE V SOMALIJI

LONDON, 29. decembra. Angleški tisk vztraja pri vesteh, da je nastala na meji med francosko Somalijo in italijansko Abesinijo napetost in da se zbirajo na somalski meji močne italijanske čete. Francosko uradno zatrjevanje, da gre le za nepomembne dogodke, ki izvirajo iz dejstva, da meja med francosko Somalijo in Abesinijo ni bila nikoli točno določena, ima le namen, pomiriti francosko javno mnenje in preprečiti poostreženje napetosti med Francijo in Italijo. Dejstvo je, pravi »Daily Mail«, da so Italijani že zasedli neke francoske obmejne postojanke, ki so strateško važne. Teh postojank Francozi sploh niso imeli zastraženih, ker je vsa francoska posadka v Somaliji bila doslej precej neznačajna in koncentrirana skoraj izključno le v glavnem mestu Džibuti.

ODPOŠILJANJE FRANCOSKIH ČET.

MARSEILLE, 29. decembra. Reuter poroča: Uradno se potrjuje, da bo v roku 48 ur odpotoval iz Marseillea v francosko Somalijo prvi bataljon senegalskih čet, in sicer na krovu bojnih ladij »Sphinx« in »Chantilly«.

MARSEILLE, 29. decembra. Tu je bilo večeraj zelo živahno zaradi vkrcavanja vojakov, ki potujejo v francosko Somalijo zaradi zaščite kolonije. Koliko vojaštva potuje v Somalijo, je vojaška skrivnost, toda po četah, ki prihajajo v pristanišče, je mogoče sklepati, da je Francija odločno pripravljena preprečiti vsak nenadni napad na svojo vzhodnoafriško kolonijo. Pristaniški delavci delajo pri vkrcavanju pospešeno, tako da odhajajo transporti še pred določenimi roki. Francija pošilja sedaj v Džibuti predvsem svoje kolonialne čete, ki so izvežbane za vojskovanje v kolonijah. Na vsak način pa je število od tu odposlanih mnogo večje, kakor se poroča uradno. Po sem doslednih vesteh iz francoske Severne Afrike odhajajo tudi od tam čete v neznan smeri.

KOMENTAR ITALIJANSKEGA TISKA.

RIM, 29. decembra. Italijanski listi naglašajo v razpravah o nerešenih vprašanjih med Italijo in Francijo, da se v Parizu zelo motijo, ako mislijo, da so italijanske zahteve le maneuver in ako pričakujejo, da se bo Italija ustrašila francoskih izjav, da ne bodo odstopili niti deli svoje zemlje. Francija se mora zavdati, da so napočili novi časi in da so stopili na pozorišče sveta novi, mladi na-

rodi, ki ne morejo dovoliti, da bi se svet vladal po nekdanjih načelih in da bi se dobrine sveta delile po praksi, ki je danes že popolnoma nevzdržna. Francija si je v prejšnjem stoletju pridobila velika imperialna področja na škodo ostalih narodov, ne da bi jih bila potrebovala, kar dokazuje že samo dejstvo, da Francozi svojih prekomorskih posesti nikjer niso kolonizirali, saj jih je celo v sami Franciji premalo in morajo dobivati delovne moči od zunaj. Mladi, ekspanzivni narodi, ki hočejo živeti in se širiti, ne morejo več ostati pred zaprtimi vrati, ki jih brani Francija.

TUNIZIJA JE LE MANDATNO OZEMLJE

RIM, 29. decembra. Mussolinijevo glasilo »Giornale d'Italia« pravi v uvodniku, da Tunizije ni mogoče smatrati kot suverene francoske posesti. Tunizija je dejansko le mandatno ozemlje pod francosko upravo. Italija je priznala Franciji pravico mandatne kontrole nad Tunizijo samo pod pogojem, da bo Francija spoštovala

v njej italijanske pravice in interese, ki so jih v Parizu sami priznali. Zaradi tega imajo tudi druge države, predvsem pa Italija pravico, da spregovore o Tuniziji svojo besedo. Francoska politika grozi s spremembo položaja Italijanov v Tuniziji, toda Italija je sklenila, da bo, ne strahč se nobenih sredstev, odločno preprečila uničenje italijanske narodnosti potom naturalizacije. Francoska namera stremi očito za tem, da izvrši aneksijo Tunizije, ki je z italijanskim delom postala kulturna dežela.

RIM, 29. decembra. Reuter. Virginio Gajda piše v »Giornale d'Italia« in prvič priznava, da Italija ne more imeti teritorialnih zahtev, ker bi take zahteve ne bile v skladu z italijansko-angleškim sporazumom. V Tuniziji Italija nima teritorialnih zahtev, ampak samo moralne. Zavarovati hoče interese Italijanov v Tuniziji.

ANGLESKO STALIŠČE.

LONDON, 29. decembra. Diplomatski dopisnik »Press Association« poroča, da sta zadnje dni Pariz in London v stalnih stikih, ker zahteva sedanji mednarodni položaj v zvezi s francosko-italijansko napetostjo stalno izmenjavo misli. Vendar niso resnične vesti, da bosta Chamberlain in Halifax pred prihodom v Rim obiskala še Pariz. Tudi to, da bi se ob vrnitvi iz Rima ustavila v Parizu, vsaj za enkrat še ni določeno. Kar se tiče italijanskih aspiracij, v Londonu niso naklonjeni sporazumu glede Somalije, izključujejo pa spremembo položaja v Tuniziji.

BERLIN, 29. decembra. Uradni krogi pravijo, da jih spor med Italijo in Francijo ne zanima v takšni meri, ker je njihov spor čisto sredozemsko vprašanje. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pa piše, nasti Francija Italiji prevlast v vzhodnem delu Sredozemlja, kakor ga zahteva ona zase v zahodnem.

V Italiji vse zanikajo

AGENCIJA STEFANI OPOREKA VSEM VESTEM KI SO BILE V ZADNJEM ČASU OBJAVLJENE V EVROPSKEM TISKU

RIM, 29. dec. (Avala.) Politični urednik agencije Stefani piše, da se je v zadnjih 14 dneh pojavila v tisku demokratičnih držav zapadne Evrope tendenca, ki hoče poslabšati mednarodni položaj. Začetkom decembra je prinesel ta tisk vest, da je Anglija pripravljena, odstopiti Italiji angleško Somalijo. Potem je prišla vest, da pošilja Italija preko Francije orožje in municijo generalu Francu. Preiskave pa so dognale, da je šlo za orožje, ki je bilo namenjeno republikanski Španiji. Glede

najnovjših poročil o kopičenju italijanskih sil na meji francoske Somalije ugotavlja Italija, da v njenih afriških kolonijah ni nikakega premikanja čet. Nadalje pravi ta tisk, da si Italija z vsemi sredstvi prizadeva, poboljšati svoj gospodarski položaj in da je zato podražila sladkor in bencin. Vsa ta »poročila« — piše urednik agencije Stefani — dokazujejo, kakšnih sredstev se poslužuje del evropskega tiska, da bi poslabšal položaj.

Kitajci proti pogajanjem

MARŠAL ČANGKAJŠEK IZJAVLJA, DA KITAJSKA NI PREMAGANA IN ZATO NE SPREJME JAPONSKIH MIROVNIH PREDLOGOV.

ČUNGKING, 29. dec. Reuter poroča: Maršal Čangkajšek je izjavil dopisniku agencije Reuter, da so japonski pogoji za mir, kakor jih je navedel ministrski predsednik princ Konoje, za Kitajce popolnoma nesprejemljivi. Sprejem teh pogojev bi pomenil popolno podreditev Kitajske pod japonsko nadoblast. »Čemu smo se potem borili?« je dejal maršal. Japonci odpora Kitajcev niso strli in ga tudi še ne bodo. Že sedaj se je reorganiziranim

kitajskim četam posrečilo, da so zaustavile vsako nadaljnje prodiranje Japoncev in da so jih na nekaterih frontah celo potisnile znatno nazaj. V bodoče pa morajo Japonci pričakovati še odločnejši kitajski odpor. Maršal je dejal, da se mu je posrečilo organizirati nove močne čete, ki so vse že izvežbane in oborožene. Zato Kitajska sploh ne misli na kaka mirovna pogajanja z Japonci.

Zapiski

Južna Afrika bo vedno demokratična

Južnoafriški minister rudnikov polkovnik Reitz se je izjavil o svojem nedavnem razgovoru z argentinskim prezidentom Ortizem tako-le: Dejal sem Ortizu, da četudi vsi narodi sveta postanejo totalitarni, ostanemo mi Južnoafričani demokrati. Mi smo rasa individualistov in v Južni Afriki si je vsakdo sam svoj lastni Hitler.

Načrt nemške gospodarske ekspanzije v Indiji

»Danziger Vorposten« objavlja izvirno poročilo z Dunaja o velikih načrtih za razširjenje gospodarskih stikov med Nemčijo in Indijo. Središče te akcije je Dunaj, kjer že od l. 1932. deluje društvo za stike z Indijo. Nemci bodo začeli izdajati poseben časopis »Oriental Press Service«, ki bo poučeval Indijsko javnost o nemškem političnem, gospodarskem in kulturnem življenju. V Nemčiji računajo s tem, da je današnji trenutek zelo ugoden za uveljavljanje nemških strokovnjakov v Indiji in za povečanje izvoza, kajti prav zdaj pripravljajo v Indiji velike načrte za nenavadno obsežna investicijska dela. Indija ne pozna uvoznih in izvoznih omejitev, zato so tu dani vsi pogoji za razširjenje gospodarskih stikov, na katerih dela dunajski urad z znano nemško doslednostjo in trdoživostjo.

Madžarske populacijske skrb

Madžari ne smejo pasivno gledati na porast prebivalstva v sosednjih državah in na to, kako številčno sami propadajo; drugače se bo na njih izpolnilo prerokovanje njihovega lastnega pesnika Michala Tompe: »Naš narod razpada kakor razvezan snop.« (Madž. statistik Al. Kovács.)

»Francozi so nevedneži«

Poslanec H. de Kerillis, ravnatelj lista »l'Époque«, napoveduje z glavnim urednikom Cartierjem knjigo o zadnjih mednar. političnih dogodkih, v kateri bo zbral svoje članke zadnjih mesecev. Kerillis očita francoski politični in študijski javnosti površnost, s katero spremlja zunanjepolitične dogodke. Meščan, delavec in kmet ne vedo ničesar niti iz zemljepisa niti iz zgodovine, ne vedo ničesar o značaju zgodovinskih činiteljev, ki vežejo Francijo na vzhodno Evropo in ki ji narokujejo tradicionalno francosko politiko. Pred dvema mesecema povprečen francoski človek ni ničesar vedel o Češko-Slovaški, zdaj pa jim ni nič znanega o Ukrajini, ne vedo ničesar o razmerah v baltskih ali balkanskih državah, ne poznajo ras, verstev, gospodarskih in strateških interesov. To površnost in nevednost je po Kerillisovem mnenju zakrivila slaba vzgoja. Posledica tega je, da javno mnenje iz sentimentalnih ali pa ideoloških vzrokov neumestno posega v zunanjo politiko in jo tako zavaja na zgrešena pota.

Politična dejavnost študentov-tujcev v Švici

Kakor v drugih švicarskih kantonalnih parlamentih, so interpelirali poslanci tudi v curiškem zaradi delovanja tujih visokošolcev na švicarskih univerzah. Vladni prezident Hafner je dejal, da proti študiju tujih slušateljev na švicarskih univerzah ne more ničesar ukreniti, upravičeni so pa pomisleki proti njihovi propagandi nazorov, ki ne soglašajo s švicarsko državno mislijo. Inozemskim študentom naj dajo rektorji razumeti, da bodo imeli opravka s policijo, če se bodo posvečali političnemu delovanju v državi, ki jim je ponudila svojo gostoljubje.

Maribor, 29. decembra.

Šesti dan ofenzive

NACIONALISTIČNO POROČILO GOVORI O ZMAGAH, A NE NAVAJA NOBENIH OSVOJITEV. REPUBLIKANCI TRDIJO, DA OFENZIVA ŽE PEŠA.

Chamberlain in Daladier še vedno trdita, da Monakovo ne pomeni kapitulacije Anglije in Francije. Da temu ni tako, pač najlepše dokazuje dejstvo, da so takoj po Monakovem vzniknili natančno isti načrti, kot jih je skušal udeležiti nemški generalni štab 1. 1917. in 1918. po zlomu ruske in romunske fronte. Od marca do oktobra 1918. je nemški štab postavil v Ukrajini vlado hetmana Skoropadskega; nemška armada je pod geslom vzpostavljanja reda dejanski vladala v Ukrajini. Danes se skušajo pod geslom samoodločbe narodov uresničiti isti načrti v Ukrajini, to se pravi načrti o ukrajinskem železu in drugih rudah, o ukrajinskem žitu in drugih živilih, načrti o kolonizaciji Ukrajine.

Ukrajinski problem je postal za javnost eden izmed perečih problemov evropske politike. Takoj po Monakovem, ko sta Poljska in Madžarska s podporo Italije zahtevali skupno mejo na račun Podkarpatske Rusije. Nemčija je dosegla, da je Podkarpatska Rusija ostala v Češko-Slovaški in postala njen samostojen, federativen del. Istočasno z novo podkarpatsko ukrajinsko vlado so se naselili v Chustu, najnovejši prestolnici v Evropi, tudi propagatorji ukrajinskega nacionalizma. Belogvardijski štab se je naselil v Berlinu, kjer deluje v duhu, v katerem piše pariški emigrantski list »Vozroždenije«: Carska rodbina je sicer demantirala, da bi bil veliki knez Vladimir Romanov, enaindvajsetletni pretendent na ruski prestol, sprejet od Hitlerja. Demantirala je tudi, da bi bil veliki knez pripravljen sprejeti ukrajinsko krono. Toda Vladimir Romanov se je vseeno odpeljal v Nemčijo.

In odmev ukrajinskega problema? Za enkrat je najbolj prizadeta Poljska. Komaj so v njenem tisku prenehali ostri napadi na sovjetsko Rusijo zaradi zadržanja Rusije ob zasedbi Tješina, že je prišlo presenečenje — podaljšanje in utrditev poljsko-ruskega pakta. Prav tako važne, skoro bi zapisali poučne, so za nas reperkusije v poljski notranji politiki. Tako je n. pr. agencija »Tass« razglasila izjavo polkovnika Slaveka, v kateri se Slavek zavzema za izpremembo volivnega zakona iz 1. 1935. Kajti ta zakon — ki ga je izdal Slavek sam kot ministrski predsednik, daje po Slavekovi izjavi »birokraciji prevelike možnosti vplivanja na volivne rezultate«. Za Poljsko je sedaj veliko vprašanje, ali je moči popraviti napake, storjene v notranji politiki napram Ukrajincem?

Najmanj znano je stališče Ukrajincev samih. Sedež ukrajinske propagande je danes v Podkarpatski Rusiji, po novem imenovani Karpatski Ukrajini. Znano je, da je pred Monakovim imela v teh krajih večino skrajna levica. Ali bo propaganda imela tak uspeh, da bo izpremenila usmerjenost Podkarpatskih Rusov? Prav tako je neznano stališče Ukrajincev v Poljski. V poljskem sejmu so pač sredi tega meseca ukrajinski zastopniki podali izjavo o svojih zahtevah: avtonomija in federacija, sklepanje poljskih mednarodnih zvez samo s pristankom ukrajinskega narodnega predstavništva. Ta zadnja točka pač nedvomno kaže, kje so bile zahteve sestavljene in potrjene. Ali jih je kljub temu moči smatrati za zahteve Ukrajincev v Poljski? Predvsem pa je neznano razpoloženje Ukrajincev v sovjetski Rusiji. Uradni podatki nam tu ne morejo zadostovati. Po drugi strani so se vesti o oficirski zaroti v Ukrajini, lansirane iz Rige, izkazale za neresnične.

V celoti lahko ugotovimo, da zahteve in razpoloženje ukrajinskega naroda niso znane. Ali hoče ukrajinski narod ločiti svojo usodo od usode ruskega (če razumemo pod ruskim narodom samo Velikorusi?) Pred svetovno vojno maloruski nacionalizem ni nikoli zavzel protiruskih oblik; niti v bivših provincah, kjer je skušala Avstrija ustvariti protirusko gibanje. Ali res hočejo Ukrajinci ustvariti »samostojno« državo, ki bi segala do Voroneške in Orelske oblasti v Rusiji, do Babilostoka in Lublina v Poljski, do ustja Donave v Romuniji, državo pet in štiridesetih milijonov ljudi? Dvomimo. Svetovna vojna in njej sledečih dvajset let pač pomenijo za Ukrajince konec patriarhalnih razmer, pomenijo ogromno izpremembo, ki jo je Olbracht v svoji čudoviti reportaži v Podkarpatski Rusiji označil

ležiš razmerah posrečilo odbiti vse sovražne napade in ohraniti vse važne položaje. Le na nekaterih šibkejših mestih so naše čete prepustile sovražniku nekaj postojank. Na odseku med rekama Segre in Ebro so republikanske čete prešle celo v protinapad in zopet osvojile večino že izgubljenega terena. Splošno se opaža, da nacionalistična ofenziva že peša.

LONDON, 29. decembra. Avala, Reuter poroča: Španski poročevalski urad v Barceloni javlja, da niso nacionalistične čete pri srđitih bojih na fronti 20 milj južnovzhodno od Leride kljub vsem silnim napadom dosegle nobene spremembe položaja. Boji za položaje so se bili včeraj neprenehoma 10 ur.

SARAGOSA, 29. dec. Avala. Agencija Stefani poroča: Za časa prve nacionalistične ofenzive na katalonski fronti se nacionalisti na nekem odseku zajeli 218 vojakov. Pri preiskavi se je ugotovilo, da je med njimi samo 92 Špancev, vsi ostali so Francozi, Čehi itd.

BARCELONA, 29. decembra. Republikanci poročajo: Tudi v šestem dnevu nacionalistične ofenzive se je republikanski četam s silnim junaštvom in v naj-

Francoski vojni proračun

FRANCIJA BO ORGANIZIRALA KOLONIALNO VOJSKO, KI BO ENAKO MOČNA KAKOR EVROPSKA. PRORACUN TUDI V SENATU SPREJET.

PARIZ, 29. decembra. Senat je sprejel sinoči državni proračun za vojsko. V debati o proračunu je govoril senator Lemery o izrednem zunanjepolitičnem položaju in vprašal, ali je Francija pripravljena, da lahko mirno počaka na vse primere? Govoril je dalje o potrebi temeljitih priprav in ugotovil, da je bilo francosko oboroževanje zaradi 40urnega delovnika zelo prizadeto in se mora zato zamujeno čimprej nadoknaditi. Ministrski predsednik Daladier je odgovoril Lemeryju in drugim govornikom v svojstvu vojnega ministra in naglasil, da posveča

njegova vlada vsem tem vprašanjem popolno pažnjo. Sedaj se dela na organizaciji kolonialnih čet, ki morajo doseči enako moč kakor jo imajo domače čete v evropski Franciji. Vlada bo povišala zlasti število kolonialnih častnikov in pri tem omogočila tudi domačinom v kolonijah, da postanejo častniki. Po tem govoru je bil proračun vojnega ministrstva v senatu sprejet. V debati so bila sprožena tudi vprašanja Španije in italijansko-francoskega razmerja. V tej zvezi je napovedal zunanji minister Bonnet za prihodnji tednen veliko zunanjepolitično debato.

Italijanski glas o Limi

ZDRUŽENE DRŽAVE SO SI HOTELE O SVOJITI JUŽNOAMERISKI TRG ZA BOJNI MATERIAL, KI GA OBVLADUJE ITALIJA.

RIM, 29. decembra. Italijanski listi komentirajo sedaj zaključeno vseameriško konferenco v Limi in ugotavljajo, da so doživele Združene države v Limi popoln neuspeh. Njihov načrt o sklenitvi vojaške zveze vseh ameriških držav, so latinske republike Južne Amerike odklonile. Rooseveltovega namen pri tem je bil, dvigniti vojno industrijo Združenih držav, ki bi

oskrbovala potem z bojnim materialom tudi ostale ameriške države. Toda, gotovo je, da bodo južnoameriške države naročale svoje bojne potrebščine še nadalje v Italiji in ne v Severni Ameriki, kakor so v Washingtonu upali. Južna Amerika ostane dalje trgovinsko povezana z Italijo.

V Avstriji ni nobenih sovražnikov več

BERLIN, 29. dec. Dunajski nacionalno-socialistični okrožni vodja Globočnik je podal izjavo, v kateri je dejal, da v bivši Avstriji ni nobenih državnih sovražnikov več. Kardinal Innitzer ne predstavlja za nacionalne socialiste nobenega problema več. Na Dunaju je izstopilo iz katoliške cerkve 52.000 vernih moških in žensk. To je pač najboljši odgovor, ki ga je mogel kardinal Innitzer dobiti na svoje hujskanje proti nacionalnemu socializmu. S tem problemom nima nemški nacionalni socializem odselej nobenega opravka več.

Smrt raziskovalca Brea

LONDON, 29. dec. Danes je prišla sem vest, da je koncem septembra umrl 200

kot skok iz srednjega veka v dvajseto stoletje. In zdi se nam, da so ti dogodki močno dvignili narodno zavest ukrajinskega naroda. Dvignili so jo v Podkarpatski Rusiji, kjer se je majhen delec Ukrajincev prvič lahko razvijal pod vplivom zapadnoevropskih demokratičnih institucij. Dvignila se je v sovjetski Rusiji in v Poljskem delu Ukrajine, kjer so ostre narodnostne borbe s Poljaki žal utegnile zakriti vitalne interese Ukrajincev. In nacionalizem Ukrajincev nam je porok, da bo rešitev ukrajinskega problema koncem koncev zavisela od Ukrajincev.

Slovenci vedno čustveno prislunemo, kadar se v veliki mednarodni politični igri žonglira z načelom samoodločbe narodov. Ukrajinski problem nas zanima že

milij severno od arktičnega kroga v Kanadi angleški raziskovalec Arnold Brey. Njegov spremljevalec je šele sedaj prišel na Baffinovo zemljo, od koder so novico sporočili v London. Brey je bil član angleško-kanadske ekspedicije, ki je za Geografsko družbo risala zemljevide v severni Kanadi. Lani je ekspedicija kartografirala 2000 kvadratnih milj.

DE VALERA OBIŠČE AMERIKO.

LONDON, 29. decembra. Irski ministrski predsednik De Valera je sprejel Rooseveltovo povabilo in bo meseca maja prihodnjega leta uradno obiskal Združene države Severne Amerike.

SILNA BREZPOSELNOT V USA

NEW YORK, 29. dec. V USA je 9 milijonov 250.000 brezposelnih, 100.000 več kot v oktobru in poldrugi milijon več kot lani.

zaradi ostankov sentimentalnega panslavizma, ki danes znova dobiva vsebino realnih interesov. Diskusija o ukrajinskem vprašanju bi bila tudi poučna; vrsta primcrjav leži na dlani. Morda bi ob tej priliki izoblikovali našo zunanjepolitično koncepcijo, ki se po Monakovem še ni prav znašla. Pri tej diskusiji nas mora voditi samo eno načelo: samoodločba narodov. Samo to načelo odgovarja našim interesom. In skladamo se, ko pravijo ukrajinski zastopniki v Sejmu: v Evropi ne more biti trajnega miru, preden ne bo rešeno ukrajinsko vprašanje. Za rešitev tega vprašanja se moramo tudi mi zavzeti. Toda za resnično rešitev, za rešitev v interesu ukrajinskega naroda.

J. F. (Pariz.)

Zaključek žel. konference

Maribor, 29. dec.

Dopoldne se je končala obmejna železniška konferenca med Jugoslavijo in Nemčijo. Jugoslovanska delegacija ima 15 članov, ki jih vodi pomočnik ljubljanske železniške direkcije g. Franjo Hojs, nemška delegacija pa ima 12 članov, ki jih vodi dvorni svetnik dr. Scheidl. Razpravljali so o izboljšanju obmejnih carinskih in železniških manipulacij v Mariboru, da se pospeši ekspedit itd. Govora je bilo nadalje o novem nemškem poslovniku za carine.

Konference, ki je bila končana še pred poldnevom, so se udeležili med drugimi višji svetnik d. Miler-Petrič kot zastopnik železniške direkcije, višji svetniki Mirko Vuletič, Robert Laval, Blaž Preiner; finančno ministrstvo je zastopal višji svetnik Predrag Pešič, notranje ministrstvo banski svetnik dr. Branc Bogataj, obmejni policijski komisariat pa komisar Stevo Krajnovič, ljubljansko železniško direkcijo poleg šefa Franca Hojsa še inž. Ciril Peteržela, dr. Dekleva Leon in Franc Uršič.

Škodove delnice v domačih rokah

PRAGA, 29. decembra. Večina delnic škodovih tovarn, ki so bile doslej v posesti francoske oboroževalne družbe Schneider-Creuzot, je prešla sedaj v last neke češko-slovaške finančne skupine, ki jih je kupila za račun države.

LITVANSKI ZUNANJI MINISTER OBIŠČE BERLIN.

KAUNAS, 29. decembra. Litvanska vlada je sporočila v Berlin željo, da bi obiskal njen zunanji minister Nemčijo, kjer bi razpravjal z zunanjim ministrom von Ribbentropom in Hitlerjem o rešitvi klajpedskega vprašanja. Nemška vlada na to vprašanje litvanske vlade še ni odgovorila.

NEMŠKA ZUNANJA TRGOVINA PASIVNA

BERLIN, 29. dec. Gospodarski minister dr. Funk je izjavil, da bo Nemčija dala posebno pomoč eksporterjem. V letu 1938 je bila nemška trgovina v prvih desetih mesecih pasivna za 450 milijonov mark.

NOV LETALSKI REKORD

LONDON, 29. dec. Angleško letalo na progi London—Lizabona je preletelo proggo v rekordnem času 4 ure in 59 minut.

VOLKOVI RAZTRGALI 4 KMETE

BUKAREŠTA, 29. dec. Volkovi so napadli neko vas. Vaščani so se branili z vsem mogočim orožjem, vendar so volkovi raztrgali 4 kmete.

OBISK AMERIŠKEGA BRODOVJA.

NEW YORK, 29. decembra. Vlada Združenih držav je sklenila odposlati po Novem letu v Južno Ameriko večje bojno brodovje, ki bo obiskalo razne južnoameriške države.

KOMUNIZEM V GRČIJI.

ATENE, 29. decembra. Policiji se je posrečilo odkriti tajno komunistično tiskarno, ki je tiskala komunistične propagandne tiskovine. Zaprtih je bilo več komunistov.

NOV MRAZ NA ČESKEM.

PRAGA, 29. decembra. Medtem ko je mraz predvčerajšnjem nekoliko popustil, je zajel včeraj Češko-Slovaško nov mrzli val. V Pragi je padla temperatura na —12 stopinj, v gorskih krajih pa celo na —25 stopinj Celsija.

Borza. Curiah, 29. decembra. Devize. Beograd 10, Pariz 11.675, London 20.68, New York 443, Milano 23.30, Berlin 177.60 Praga 15. 17.

Vremenska napoved

Jasno, kasneje bolj mrzlo. Na gorah zopet nekoliko topleje.

Smučarska poročila

(TPZ »Putnik«, Maribor 29. dec.)
Kotlje - Rimski vrelec: — 13 jasno, mirno. 60 cm pršiča. Peca: — 13 delno pooblačeno, mirno. 85 cm pršiča. Koča na Pesku: — 10 jasno, mirno. 15 cm pršiča na podlagi 30 cm. Ribnica na Pohorju: — 13 jasno, mirno. 50 cm pršiča. Sv. Lovrenc na Poh.: — 11 delno pooblačeno, mirno. 50 cm pršiča. Mariborska koča - Pohorski dom: — 11 delno pooblačeno, mirno. 30 cm pršiča. Pohorska cesta vozna za avtomobile s snežnimi verigami! Smuka vsepovsod odlična!

Novice

Za čita obrtnega dela

Pri razmotrivanju vprašanja zaščite obrtnega dela si moramo predvsem biti na jasnem, v čem naj morebitna zaščita obstaja in kaj je treba zaščititi. Če poznamo osnovne pojme krize današnjega obrtnega udejstvovanja, nam ne bo težko prodrati do jedra tega problema, v katerem zadevamo na niz zapletenih vprašanj, ki pa so medsebojno tako tesno povezana, da jih je nemogoče obravnavati posamično.

Nad vse važno je vedeti, da so zadovoljivi izgledi za bodočnost, prav za prav življenjskega pomena za obrt vobče. To je osnova vsega dejanja in nehanja, ki daje vsakemu samostojno se udeležujočemu gospodarstveniku silno moralno oporo in je tako rekoč kapital, iz katerega si črpa prepotrebno ustvarjalno silo. Kjer pogojev ni ali pa so za dalj časa odmaknjeni v svet pričakovanja, tam se prvotna razočaranost umakne naraščajoči brezčutnosti, ki polagoma prehaja v popolno brezbriznost. To je treba vedeti in tudi iz tega zrelišča pristopi k obravnavanju raznih vprašanj.

Predvsem se pomen in značaj produkcije po obrtniku ne sme istovetiti z industrijskim načinom produkcije, ki je v prvi vrsti množestvena, izdeljstvomana po načelu racionalizacije. Nasprotno je obrtniški izdelek izraz osebnostnega pojmovanja strokovne dovršenosti, sledeč principu estetske izpopolnenosti in solidnosti. Iz tega zrelišča je obrtno udejstvovanje seveda v veliki opreki z industrijskim načinom proizvodnje.

Takega, nekdanjega širokega torišča osebnega izživljanja, današnja doba ne nudi več. Vsestranska industrializacija, predvsem ona, ki živo posega v izključno obrtne panoge, je današnjemu malemu in srednjemu obrtniku vzela sleherni možnost konkurence in ga zaradi njegovega produkcijskega načina skoro docela izključila iz gospodarskega sodelovanja. Približati se modernemu načinu proizvodnje se radi trajnega pomanjkanja denarnih sredstev sploh ne more in je pri silni razmer prepuščen toku časa, Znanje in spretnost, nekdanj najvažnejše orožje

v borbi za obstanek, danes ne zadostuje več, ker se je vsa borba prenesla na izključno finančno plat. 90% današnjega obrtnišstva pa trpi na pomanjkanju denarnih sredstev in je radi tega izročeno neusmiljenemu izkoriščanju raznim finančnim skupinam, ki so dejanski nosilci današnje kulture.

Iz tega neznosnega stanja se mora najti pameten izhod. Mi sicer smatramo, da je napredek nujnost, ki se s sentimentalnostjo ne more in ne sme zavirati. — Dvomimo pa, da se upravičeno smatra za napredek, dopuščanje velikega dela našega naroda v socialen propad, posebno, če je pojem tega »napredka« zapopaden v sami množestveni produkciji, za katero v izvestnih panogah ni otipljivega razloga.

V teh vprašanjih je treba kreniti na druga pota, kajti, nobena še tako popolna socialnopolitična uredba ne bo v doglednem času mogla preprečiti poloma današnjega družbenega sestava.

Kam vodi dosedanja praksa, se najočitneje kaže na podeželju, kjer obrtnišstva v pravem pomenu besede skoroda ni več. Črta, ki loči podeželje od industrijskih središč, postaja vsak dan očitnejša in grozi v doglednem času postati važen razlog za razmišljanje. To, kar danes nahajamo na podeželju, životari v naravnost obupnih socialnih prilikah in predstavlja obrtniški proletarijat pod absolutnim nivojem.

Naj nam nihče ne očita navinost in primitivnega pojmovanja kulture in narodnogospodarske zgradbe, če stojimo na stališču, da današnji način »kultiviranja« ne dosega svojega namena in da ne uvidimo prav nobene potrebe tolikšne tolerance onih podjetij tujega kapitala, ki najostreje posegajo baš v obrtniško delavnost. Obrtnišstvo naše države je moralno sposobno povsem zadostiti kulturnim potrebam današnjega časa, v kolikor pa je to mogoče samo od materialnega stanja vsakega ustvarjalca, je dolžnost države, da nudi primerne pogoje za njih pridobitev.

T. Uršič, Celje.
(Sledi konec.)

Lažni policijski zdravnik pregleduje mlada dekleta

V Sarajevu se je pojavil neki mlajši elegantni možki in se predstavljal za policijskega zdravnika. Obiskoval je mlade služkinje in nastavljenke ter zahteval od njih potrdila, da so policijsko preiskane. Ker teh potrdil dekleta navadno niso imela, jih je »gospod doktor« kar na licu mesta pregledal. Nad mnogimi deklicami je neznanec med svojo nenavadno ordinacijo izvršil nasilje. Policija je kmalu izsledila svojega »stanovskega tovariša« v osebi trgovskega pomočnika Ivica Čokanovića iz Banja Luke in ga aretirala. Doslej je priznal, da je izvršil nasilje nad šestimi sarajevskimi dekletimi.

Stavka mizarskih pomočnikov v Dubrovniku

Mizarski pomočniki v Dubrovniku se že dolgo bore za kolektivno pogodbo. Ko so te dni delodajalci ponovno odbili zahtevo po kolektivni pogodbi, so vsi dubrovniški mizarski pomočniki pričeli stavkati. Njim so se solidarno pridružili tudi mizarski delavci.

Bogata knjižnica nepismenega človeka

V sarajevskem okraju živi v vasi Podvitez Rašid Kadrič. Kljub temu, da ne zna čitati in pisati, že od zgodnje mladosti kupuje najrazličnejše knjige. Njegova knjižnica je zelo bogata in so v njej vse najnovejše beletristične, pa tudi znanstvene knjige. Najljubša Rašidova zabava je poslušati, ko mu sinovi čitajo iz knjig njegove velike knjižnice.

Pravoslavni in muslimani ne smejo v k toliško cerkev

V Sankem mostu je skoraj enako številno katoličanov, pravoslavnikov in muslimanov. Med verniki vseh treh veroizpovedi vlada največja sloga. Zato so zlasti

ob večjih praznikih hodili v druge cerkve, kjer so prisostvovali cerkvenim obredom druge vere. Vsako leto so za božič prihajali pravoslavci in muslimani h katoliški polnočnici in so z največjo pieteto zasledovali katoliške cerkvene obrede. Tudi letos so hoteli verniki pravoslavne in muslimanske cerkve v Sankem mostu na sveti večer v katoliško cerkev k polnočnici. V družbi katoliških prijateljev in znancev so prišli pred cerkev. Tam pa jih je čakalo veliko presenečenje. Iz nerazumljivih vzrokov je župnik postavil pred cerkev vrata straže, ki niso pustile v cerkev niti enega »tujeverca«, t. j. pravoslavca ali muslimana. Celotisti, ki so poročeni s katoliškimi verniki, niso smeli v cerkev. Vsa posredovanja niso pomagala, tujeverci so morali ostati pred katoliškimi cerkvenimi vrati...

Dve novi pridobitvi Niša

Novo leto bo za Niš velik praznik. Tega dne bo dobilo mesto kar dve pomembni zgradbi, kulturno in zdravstveno. Blagoslovili bodo novo gledališko poslopje in nov kirurški paviljon. Oboje je zgradila banska uprava. Zvečer bo v novem niškem gledališču slavnostna otvoritvena predstava.

30 letna žena ubila svojega 85 letnega moža

V okolici Peči je 30-letna Nifa s sekuro ubila svojega 85-letnega moža Zeša Zeka, ko je ta spal. Mlada žena je starčka razsekala na kose in zmrcvarjeno truplo skrila v zaboj ter ga postavila pod posteljo. Zločin so kmalu odkrili in ubijalko aretirali.

Pusto'ovska senzacija v Sloven'gradcu

Na božični dan je vzbudila pojava nezane mlade dame v moški obleki v Slovenjgradcu pravo senzacijo. Lepa ne-

znanka se je sprehajala po mestnih ulicah in je bila v elegantni moški obleki kaj prikupna. Še večjo senzacijo pa je neznanka povzročila zvečer, ko se je vtiho tapila v neko stanovanje, hoteč tam skrivaj prenočiti. Ko so jo opazili, se je neznanka odstranila. Kmalu nato pa jo je stražnik zalotil v poslopu podružnice Ljubljanske kreditne banke. Orožniki so zato sumljivo damo prijeli. Pri zaslišanju je kazala znake umobolnosti, vendar pa so dajo, da te znake samo fingira. Povedala

Vlomilska družba razkrinkana

NA ČELU JE BIL 43 LETNI KOVAČ ANTON, KI JE ŽE 16 LET PRESEDEL V JEČI.

Celje, 29. dec.

Zadnje čase je bilo v Celju in okolici izvršenih več zelo drznih vlomov, ki so dali slutiti, da tiči za njimi večja in dobro organizirana vlomilska tolpa, ki je znala svoja dejanja na izredno spreten način maskirati in za seboj zabrisati vsako sled. Včeraj pa so orožniki aretirali radi suma 43-letnega Antona Kovača iz Št. Janža na Dol, ki se je potikal okoli brez stalnega bivališča, 18-letnega Ivana K. iz Trnovelj in 22-letnega Mihaela K. iz Lave pri Celju. Preiskava je pokazala, da je bil sum popolnoma utemeljen. Kovač je pri zaslišanju priznal 6 večjih vlomov in tatvin ter zanje prevzel nase

o. Na Bledu se je na Štefanovo poročil g. Stanko Mencinger z gđ. Leljo Fermevčevo.

o Slikarja Miho Maleša je povabilo ravnateljstvo galerije »Casa d' Artisti« v Milano, naj razstavi večjo kolekcijo svojih slik, grafike in bibliofilskih izdaj raznih knjig. Slikar se je povabilu odzval.

o Božične počitnice na ljubljanski univerzi trajajo do 9. januarja. Predavanja se pričnejo zopet 10. I.

o Na Kapli je po dolgotrajni bolezni umrl posestnik g. Anton Urlaub v starosti 73 let. Znan je bil po svoji miroljubnosti, gostoljubnosti in narodni zavednosti daleč naokrog. Naša severna meja je z njegovo smrtjo izgubila dobrega gospodarja kremenitega značaja. Pogreb bo v petek, 30. decembra, popoldne.

o Po gorenjskih turističnih krajih je sicer mnogo smučarjev, izostali pa so tujci, ki so jih mnogi kraji pričakovali, ker so se tudi že napovedali. Tudi Bled se je dobro pripravil na zimsko sezono, gostov pa ni, ker so morali zaradi različnih zaprek izostati. Nekateri se tolažijo, da bo vsaj za pravoslaven božič boljše, ko pridejo na Gorenjsko Beogradjani.

o Pri Dolenjskih Toplicah so ustrelili jelena, katerih je zadnje čase tudi na Dolenjskem precej. Ustreljeni samec je tehtal 200 kg in je imel 120 cm dolge rogove.

o Cankarjevo proslavo v Trbovljah je priredilo delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«. Po pevskih točkah in govoru o Cankarju je sledila uprizoritev »Jakoba Rude«. Delavci so se s svojimi družinami udeležili prireditve v velikem številu.

o Po Medmurlju se zopet širi trahom. Za vse bolnike pa je na razpolago samo ena bolnišnica, in sicer v Prelogu. Nalezljiva očesna bolezen pa se je razširila po vseh vaseh.

o Žepni pisalni stroj in avtomatično metlo s čistilnikom je iznašel domač izumitelj g. Viktor Tovornik iz Unajnjarjev pri Litiji. Za njegove izume se strokovnjaki precej zanimajo.

c. Umrla je v bolnišnici 51letna žena občinskega redarja Filomena Kovač iz Zalca.

c Na okrožnem sodišču v Celju je včeraj nekdo izgubil 1.400 din, ki jih dobi na imenovanem uradu.

c Celjska policija je aretirala 35letno Anico Žitnik, ki je izvršila v Zagorju več tatvin.

c Z voza izpred gostilne Skoberne v Celju je nekdo odnesel trgovcu Cvenklu iz Št. Petra v Sav. dol. okoli 100 konjskih podkev.

c Sobni požar. V zgodnjih jutranjih urah se je vnela lesena sobna stena v sobi šoferja pri podjetju Zanger v Celju. Dim je zbudil 3-letno hčerko, ki je nato zdramila družino, kateri je pretlo, da se v dimu zađuši.

c Poročilo o aretaciji Mirnika dostavljamo, da je morilca v Oretu srečal mehanik Oblak Henrik iz Črke ulice in ga s silo odvedel na policijo.

»Zelena smrt«

je, da se piše Angela Potočnik, kmalu nato pa je svojo izjavo spremenila in dejala, da je Angela Križnik iz Litije. Preiskava je dognala, da sta obe imeni napačni. Preiskava se nadaljuje, ker menijo, da je lepa neznanka v moški obleki nevarna pustolovka.

vso krivdo. Oblasti pa sodijo, da ima na vesti še več drugih vlomnih podvigov ter nadaljujejo preiskavo po celjski okolici, koder vozijo s seboj glavnega krivca.

Kovač je skupno preseдел za razne delikte že nad 16 let v ječi. Lani je bil osumljen, da je delavki Pungartnik z Dečkove ceste ukradel 5.600 din. Takrat so pri njem našli še 3000 din, ki so mu jih odvzeli, kasneje pa zaradi pomanjkanja dokazov spet vrnil ter ga izpustili iz preiskovalnega zapora. Sedanja preiskava bo brez dvoma odkrila ter pojasnila nekatere drzne tatvine in vlome, ki so bili izvršeni v celjski okolici.

c. Nesreče. Fijavž Alojzij, sin trgovskega potnika iz Celja, si je pri smučanju zlomil levo nogo pod kolenom. — Pri smučanju si je nalomil desno roko v rami mizarjev sin Vrankar Marjan iz Radeč. — Na poti iz cerkve je na cesti padel dinarjev sin Tominšek Miha iz Liboj in si zlomil desno roko v zapestju.

c. Neznani moški je papadel v neki gostilni v Jurkloštru 25letnega delavca Jančiča Karla iz Sv. Lenarta pri Laškem in ga zabodel z nožem v obraz. Jančič se zdravi v celjski bolnišnici.

NAŠIM NAROČNIKOM!

Današnji številki smo priložili poštne položnice in prosimo naše cenjene naročnike, da nam naročnino nakažejo. Pri tej priliki ponovno opozarjamo one naročnike, ki so z naročnino še v zaostanku, da jo takoj poravnajo, ker bomo drugače primorani, pošiljanje ustaviti.

Uprava »VEČERNIKA«.

n. Ni. Vis. knez namestnik Pavle je daroval muzeju, ki ga je ustanovil in nosi po njem tudi ime, veliko zbirko znanstvenih del o umetnostni zgodovini Italije, Francije, Anglije, Španije in Nemčije. Muzej ima že tako veliko zbirko dragocenih predmetov in bogato knjižnico, da vedno bolj privlačuje ne le domače, temveč tudi tuje strokovnjake.

n. Delegacijo društva tobačnih prodajalcev iz vse države je sprejel finančni minister Letica. Delegacija je ministru izročila prošnjo, naj bi se čimprej uredila važna življenjska vprašanja traktantov in njihovih družin. Minister je obljubil podporo v mejah zakona.

n. Časopisni kolporter si je kupil krsto in plačal pogreb. V Stari Kaniži živi najstarejši časopisni kolporter 79-letni Lukač Karačoni, ki si je že sedaj kupil krsto in plačal pogrebne stroške. Pravi, da bo sedaj mirno prodajal časopise do svoje smrti.

n. Preložitev volitev delavskih in nameščenskih zaupnikov. Minister soc. politike in nar. zdravja je izdal odlok, s katerim določa, da bodo volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov ter njihovih namestnikov za l. 1939 izjemoma februarja in ne januarja.

»Gospod, nalašč so vas zapeljali, nogometno igrišče je tamle poleg, tukaj je lahkoatletsko igrišče!«

Maribor

Socialna pomoč naibednejšim

LETOS NE BO POMOŽNE AKCIJE IN OGREVALNICE. — DELAZMOŽNI DOBE ZAPOSILITEV, OSTALI PODPORE IZ 10% SOCIALNEGA DAVKA.

Na mnoga vprašanja iz javnosti smo se obrnili na merodajno mesto, kjer so nam pojasnili, da tudi letos ne bo v Mariboru mestne ogrevalnice. Mariborska mestna občina je uvedla ogrevalnico v znani hudi zimi leta 1929. Takrat so brez domcem, ki so se gredli v ogrevalnici, delili čaj. Ker pa so to socialno ustanovo več ali manj izrabljali nepoklicani in razni potepuhi iz okolice, je mestna občina smatrala za boljše, če delazmožne ljudi tudi pozimi zaposli, delanezmožnim ljudem pa daje potrebno kurivo in prehrano na dom. Tako so vsa ta leta tudi delali in s tem preprečili zlorabe. Ker pa je letos nastopila nenavadno huda zima, je mestna občina razdelila med reveže mnogo več kuriva kakor druga le-

Dan „materic“ v Mariboru

Dan »materic« je ena izmed najlepših dečjih prireditiv pri naših pravoslavni bratih. Zanimivo je, da pade ta dan pred božičem, okoli sv. Miklavža, kar jasno dokazuje sorodnost jugoslovanskih otroških praznikov.

Na predvečer »materic« priveže deca mater s konopcem ali s trobojko za stol, tako da mati tega ne opazi. Ko hoče vstati, presenečena opazi, da je »vezana«. Mati se mora tedaj odkupiti s kakim darom. Isto se dogaja na dan »ocev«, ko deca privezuje očete. — Tukajšnje »Pravoslav. bratstvo sv. Cirila in Metoda« je priredilo 25. t. m. v prostorih »Nanosa« dan »materic«, ki je potekel v najlepšem razpoloženju. Lepe deklamacije o ljubezni do matere, godba harmonikarjev in citre so genile mnoge prisotne do solz.

Podpredsednik »Bratstva« g. Aleksander Jarc je imel lep nagovor na deco, pozdravil je imenoma prisotnega g. proto Ivoševića, se zahvalil nabiralkam daril gospem Irgoličevi in Terzerjevi, pa tudi vsem plemenitim darovalcem blaga in denarja. Ob tej priliki je bilo obdarovanih 14 najrevnejših otrok, a vsi drugi, nekaj čez 70, pa z raznimi sladkarijami. Na koncu se je zahvalila deklara »Bratstvu« v imenu obdarovanih otrok.

Naša zimska turistična propaganda

Zadnja številka propagandnega glasila (Reisenachrichten) našega uradnega turističnega biroja v Berlinu, s katerim se nemške potovalne pisarne in tudi posamezni interesenti redno obveščajo o vseh važnejših dogodkih in turističnih prilikah v Jugoslaviji, prinaša obširno in izčrpno poročilo o zimskih turističnih krajih in o zimskosportnih postojankah na področju Tujskoprometne zveze v Mariboru. Ta podroben opis vseh planinskih domov,

ta in tudi več živil.

Tudi Pomožna akcija ne obstaja več v dosedanjem smislu. Doslej je mestna občina pobirala pri mariborskih pridobitnih krogih in premožnejših meščanih prostovoljne prispevke za Pom. akcijo. Ker pa je občina uvedla 10% mestni socialni davek, je pobiranje prispevkov za Pomožno akcijo izostalo. Vsekakor je ta preureditev socialnemu namenu v korist. Zbirka Pomožne akcije je bila doslej za polovico manjša od donosa socialnega davka, ki znaša okoli 800.000 din. S tem denarjem plačujejo delavce, ki jih je doslej zaposlovala Pomožna akcija in iz te vsote se dajejo pomoči mestnim brezdomcem in delanezmožnim revežem pozimi.

koč in posameznih gostišč omogoča inozemskim potovalnim pisarnam izčrpno propagandno in informacijsko službo o našem zimskem sportu in zimskem turizmu.

Obrtniški ples za obrtniški dom

Da bi mariborski obrtniki čimprej dobili svoj obrtniški dom, se je Slovensko obrtno društvo v Mariboru odločilo, prirediti veliki obrtniški ples, ki bo 1. februarja v Narodnem domu. Čisti dobiček obrtniškega plesa je namenjen gradnji novega obrtniškega doma v Mariboru.

Zlata čeljust ukradena

Nekemu znanemu Mariborčanu je bilo nedavno ukradeno zlato zobovje, vredno več tisoč dinarjev. Tatvina je bila prijavljena policiji, ki sedaj poizveduje za storilcem. Ker bo tat zlato čeljust ali posamezne zlate zobe skušal prodati, se zlatarji svarijo pred nakupom.

Obmejna železnišakonferenca v Mariboru

Včeraj popoldne je bila na glavnem kolodvoru jugoslovansko-nemška železniška konferenca, na kateri so razpravljali o ureditvi obmejnih carinskih formalnosti na jugoslovansko-nemški meji. Našo delegacijo je vodil pomočnik železniškega ravnatelja gosp. Hojs iz Ljubljane, nemško pa dvorni svetnik dr. Scheibel. Doslej so veljali za Nemčijo bivši avstrijski carinski obmejni predpisi, sedaj pa bo to treba preurediti, ker je Nemčija prestavila tudi svojo carinsko mejo na bivšo avstrijsko.

Popis davčnih zavezancev

Po zakonu o neposrednih davkih in zakonu na neoženjene in davčnem osvobojenju davčnih obvezancev z 9 ali več

otroki morajo občinska oblastva izvršiti vsako leto v januarju popis davčnih zavezancev. Zaradi tega poziva mestno poglavarstvo mariborsko vse lastnike oz. upravitelje hiš na ozemlju mestne občine mariborske, da točno popišejo na podlagi posebnih pol, ki jih prejmejo od mestnega poglavarstva, imenoma vse v svojih hišah se nahajajoče osebe, kakor tudi njih poklic, stan (samski, poročen, ločen, ali vdovljen) in rojstno leto po stanju z dne 1. jan. 1939. Popisne pole, ki so opremljene z navodilom, kako se izpolnijo, se morajo izpolniti tekom treh dni po prejemu in imeti pripravljene, ko pride ponje za to določeni občinski organ.

Okoli novega meljskega mostu

K vprašanju zgraditve novega mostu čez Dravo, ki bo vezal Melje s Pobrežjem, spada tudi vprašanje nove ceste, ki bo vodila od Ptujске ceste na novi most in dalje v Melje. Pobreški občinski svet se je zato pričel pogajati s posestniki zemljišč, preko katerih bo šla nova cesta. Pri teh pogajanjih je prišlo včeraj popoldne do zelo razveseljivega zaključka. — Skupina 7 posestnikov je občini brezplačno odstopila one dele svojih zemljišč, preko katerih bo šla cesta. S tem velikodušnim dejanjem so lastniki zemljišč dokazali, da se kot pobreški občani zavedajo velike važnosti in potrebnosti novega mostu, ki bo služil napredku Pobrežja in njegove najširše okolice.

Na šumarski fakulteti v Zagrebu je diplomiral za šumarskega inženira gosp. Dragó Volk iz Pobrežja.

Na novega leta dan bo pri Sv. Arehu na Polh. ob 10. uri služba božja za smučarje.

Božičnica v Studencih. Krajevni odbor RK v Studencih je za božič obdaroval 71 revnih otrok z obleko, obutvijo in toplim perilom. Darila so predstavljala vrednost preko 10.000 dinarjev.

Vsem Sokolskim društvom. V četrtek, dne 5. januarja, ponedeljek, 9. jan., in v četrtek, 12. januarja 1939., se bodo v gornji mali dvorani Narodnega doma predvajala in vežbala sledeča kola: Kraljevsko kolo, Zubčanka, Djevojačko kolo, Vranjanka, »Iz banje ide« in Sremsko kolo. Članom in članicam se s tem nudi najlepša priložnost, da se vežbajo, oziroma da se naučijo te slikovite narodne plesne. Opozorjamo članstvo, da bodo kola tudi v letošnjem sporedu Sokolskega plesa, ki se vrši v soboto, dne 14. januarja v vseh prostorih Sokolskega doma. Bratje in sestre, izvršite v društvi čim večjo propagando za tečaj narodnih plesov. Vstop prost. — Meddruštveni odbor Sokolskih društev v Mariboru.

Beli zamorci plešejo na Silvestrovem večeru Sokola-matice 31. 12. Sokolski dom. Predprodaja vstopnic pri Putniku.

Naša kola na sokolskem plesu. Tudi v plesni spored letošnjega Sokolskega

»Zelena smrt«

plesa, ki se vrši v soboto, dne 14. januarja 1939., v vseli prostorih Sokolskega doma, bodo na splošno željo uvrščeni naši priljubljeni in slikoviti narodni plesi, razna kola. Da bi se tudi širši javnosti nudila možnost, da si osveži svoje znanje, oziroma da se nauči plesati naša kola, bo meddruštveni odbor sokolskih društev v Mariboru v četrtek, 5. januarja, ponedeljek, 9. januarja, in četrtek, 12. januarja, 1939., ob 20. uri v gornji mali dvorani Narodnega doma predvajal in vežbal sledeča kola: Kraljevsko kolo, Zubčanka, Djevojačko kolo, Vranjanka, »Iz banje ide« in Sremsko kolo. Odrasli in mladina pristrčno vabljene! Vstop prost.

Od starega leta se poslovimo v Sokolskem domu na večeru Sokola - matice. Vstopnice v predprodaji pri Putniku.

Najlepše darilo je izredna kolonska voda in parfum »Forvil 5 Fleurs« in »Trois Valse«. Dobi se v drogeriji Kanc.

Silvestrov večer Sokola-matice, Sokolski dom 31. 12. 1938. Vstopnice pri Putniku.

Ne samo spored, tudi ples bo pri Jadranu na silvestrovanju v Narodnem domu. Dobra kapljica in solidna postrežba je Jadranu prva. Cene nizke, vstopnina nizka. Med odmori sporeda plesni komadi. Igrata dve godbi.

Šaljivi predmeti za Silvestrovo v veliki izbiri. Drogerija Kanc.

Najlepši Silvestrov večer v Veliki kavarni.

Mestna hranilnica v Mariboru, Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru in Mariborski kreditni zavod v Mariboru dne 2. januarja 1939 radi notranjih del za stranke ne uradujejo.

Nočna lekarniška služba: Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg, tel. 25-85; lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

Kino

Grajski kino. Samo še nekaj dni dunajska komedija »13 stolov«. Heinz Rühmann in Hans Moser.

Esplanade kino. Izborni ljubavni film »Vera Lubenska«. Gustav Fröhlich, Olga Čehova.

Union kino. »Pastorka«, remek delo češke produkcije. Film kot je bil »Pater Vojteh«.

Mariborsko gledališče

Četrtek, ob 20. »Kralj na Betajnovi« red B.

Petek, zaprto.

Sobota, ob 21. »Boccaccio«. Silvestrovska predstava v korist pokojninskega sklada gledaliških igralcev. Znižane cene.

Nedelja, »Pesem s ceste«. Zadnjič. Globoko znižane cene. Ob 20. »Vse za šalo«.

Kultura

Pozabljen primorski rojak

Letos je v Zagrebu zasedal kongres zgodovinarjev medicine. Ob tej priliki je izšla izpod peresa znanega zagrebškega zdravnika dr. Luja Thallerja obsežnejša knjiga o zgodovini medicine.* Z delom samim se na tem mestu ne bomo bavili, pač pa prinašamo v prevodu odstavke, ki ga je pisec knjige posvetil dunajskemu zdravniku naše krvi, Marku Plenčiču:

»O Dunajčanu Marku Antoniju Plenčiču, ki je bil naše krvi, naši širši javnosti ni ničesar znanega. Nikoli nisem bil pri nikaki njegovi proslavi in kosti mu niso prenešene v domovino. Nikjer nima spominske plošče in nobeno tistih naših združenj, ki skrbijo za povzdigo naše narodne zavesti in ponosa s tem, da slavijo ljudi naše krvi — kateri so v preteklosti kaj napravili —, ni njemu na čast sklicalo niti odborove seje. Tudi meni samemu se je zgodilo v nekem delu o odlomku hrvatske zgodovine medicine, da sem ga zamenjal z neznanim Plenčikom, ker nisem v mnogih zgodovinah medicine sploh našel njegovega imena. Ko pa me je na njega opozoril berlinski zgodovinar medicine profesor Diepgen in sem prečital tudi njegovo knjigo, sem se odločil, da mu dam tukaj

prostor. Njegova knjiga je bila v moji biblioteki in so jo že razjedli črvi.

Naš Plenčič se je rodil v Solkanu pri Gorici 1705. leta. Medicino je študiral v Padovi in na Dunaju. L. 1733. je postal na Dunaju doktor, l. 1762. pa profesor na univerzi. Istega leta je izdal svojo knjigo, ki bi bila epohalna, če bi bila tiskana sto let kasneje. Prerano se je rodil in prerano je spregledal. V tej knjigi je s popolno jasnostjo razvil naš moderni nauk o infekciji. Čas je, da se to delo iztrga pozabljenju. Naslov mu je: Opera medicophysica in quatuor tractatus digesta. Recimo, da bi to pomenilo v slovensščini: »Medikofizična dela v štirih poglavjih«. V prvem poglavju govori o nalezljivih boleznih sploh, v drugem o davci, v tretjem o škrlatinki, v četrtem o pretresih. Ne pozabimo, da je v tistem času vladala še hemiatria in fizikatrija ter van Swietenov hipokratizem (ki so trdili, da so boleznih posledica fizik. in kemijskih sprememb v človeku. Op. ur.). Plenčič trdi, da so vzrok bolezni najmanjša bitja, ki jih vidimo pod mikroskopom. Ona se razmnožujejo, in samo to njihovo življenjsko svojstvo more razložiti vse pojave, ki jih nahajamo pri

infekciji. Strupi delujejo čisto drugače. Zaradi kačjega pika ni meso živali, ki jo je kača pičila, postalo strupeno, dočim je žival obolela zaradi infekcije vedno enaka tisti, od katere se je inficirala. Nekatere infekcije najdemo na rastlinah, druge na živalih, tretje zopet samo na ljudeh. Vsaka bolezen ima svojega povzročitelja. Plenčič pričakuje, da bo znanost omogočila odkritje specifičnih zdravil proti specifičnim povzročiteljem.

Jeza me spopade, pravi nadalje dr. Thaller, ko študiram problem o poznavanju Plenčiča v naši sredini. Koliko ničel in ničlic je pri nas slavni! Koliki lažni »nacionalmi« apostoli so pri nas slavni! Plenčič je bil bržkone Slovenec, mogoče Hrvat, vsekakor naše gore list. In kaj smo mi napravili, da se oddolžimo njegovemu velikemu spominu? Znano mi je, da so pri nas iskali slavo za človeka, ki je ugotovil pri neki bolezni nebitveno malenkost, medtem ko človek, Jugoslovčan, ki je davno pred Pasteurjem in Kochom jasno izrekel njihove misli in jih pustil celo natisnjene, ni vreden, da se mu zaznamuje ime.«

* Dr. Phil. et Med. Luj Thaller: Od Vrača i čarobnjaka do modernog liječnika. Povijest borbe protiv bolesti i smrti. Minerva, Zagreb, 1938. Str. 272, 274.

k Planinski vestnik. Za Božič je izšla 12. zaključna številka letošnjega letnika naše odlične slovenske planinske revije, ki stopi z novim l. v 39. letnik. Članke in poročila so objavili v tej številki: dr. A. Kandare »Izlet v Visoke Tatire«; U. Župančič »Ne daleč preko meje na zapad«; L. Boškovič »Prvikrat čez Steno na Triglav«; lord S. Amery »O Julijskih Alpah«; dr. P. Brežnik »Z železnico na Jungfrau«; Obzor pa prinaša razna poročila in društvene vesti; Zvezek krasi več ilustracij.

k. Pesem potepuhov. Ko je Jean Richepin izdal zbirko »Chanson des Gueux«, ga je 26. VIII. 1876. sodišče obsodilo zaradi pohujšljivosti na mesec dni zapora, ki jih je drzni pesnik odsedel v Sainte-Pélagie. To pa ga ni oviralo, da ne bi bil stopil v Častno legijo in celo v Francosko akademijo. Lani je predsednik sodišča Roisin-Ladre v otvoritvenem govoru ob jesenskem zasedanju sprožil misel, da bi Richepina rehabilitirali (mu vrnilo izgubljene pravice). Zbor je predlogu soglasno pritrđil s ploskanjem. Zato je Jacques Richepin s posredovanjem zastopnika Lévy-Oulmanna vložil vzklic za ovrženje odloka iz leta 1876. Nedavno je Lévy-Oulmann prejel obvestilo, da na njegovo vlogo ne bo nobenega postopka.

Gospodarstvo

Pravilnik o poslovnih rezervah

ZAVAROVALNA PODJETJA, SOCIALNE USTANOVE IN DENARNI ZAVODI BODO MORALI VLAGATI DEL SVOJIH REZERV V DRŽ. DOLGOROČNA POSOJILA IN DRŽ. VREDNOSTNE PAPIRJE.

Finančni minister je predpisal pravilnik za izvedbo uredbe o osnutku poslovnih rezerv in rezervnih skladov pri zavarovalnih podjetjih, ustanovah socialnega zavarovanja, denarnih zavodih in pri zadržanih organizacijah ter o njihovem delnem vlaganju v državne vrednostne papirje.

Zavarovalna podjetja so brez razlike dolžna 25 odstotkov svojih matematičnih rezerv vložiti namesto v kratkoročne in ostale državne vrednostne papirje samo v notranja državna in od države zajamčena dolgoročna posojila.

Rok je predpisan z uredbo o nadzoru zavarovalnih podjetij. Od prirastka matematičnih rezerv se mora 40 odstotkov vložiti v dolgoročna državna posojila s 1. avgustom 1938 dalje, a prav tako tudi 40 odstotkov od prirastka od poslovnih rezerv in fondov. Podružnice tujih zavarovalnih podjetij so dolžne vložiti v notranja državna ali od države zajamčena dolgoročna posojila tudi ves znesek dotiranega kapitala po uredbi o nadzoru, najdalje do 1. avgusta 1943 v enakih letnih obrokih.

Dolžnost vlaganja v državne vrednostne papirje po § 5. uredbe velja za vse ustanove socialnega zavarovanja. Vse te ustanove so dolžne od 1. avgusta 1938 dalje vlagati v notranja državna ali od države zajamčena posojila najmanj 60 odstotkov razpoložljive gotovine kapitalnega kritja in 50 odstotkov razpoložljive gotovine drugih svojih fondov.

Vsi zasebni denarni zavodi morajo v svoje rezervne fonde za kritje morebitnih izgub vlagati najmanj 10 odstotkov čistega dobička, dokler ti fondi ne dosežejo najmanj 50 odstotkov nominalne vrednosti vplačane osnovne glavnice. Ako se zaradi kritja morebitnih izgub rezervni fond zmanjša pod to vsoto, se

mora vlaganje od čistega dobička nadaljevati.

Od vsote rezervnega fonda se mora vložiti v notranja dolgoročna posojila najmanj 50 odstotkov, a ostanek v nepremičnine in druge vrednosti ali pa v ostale državne vrednostne papirje. Za kritje morebitnih poslovnih izgub morajo vse kreditne in zavarovalne zadrage iz § 1. zakona o gospodarskih združenjih od doseženega viška vsako leto vložiti najmanj 20 odstotkov v rezervni fond. 50% vsega rezervnega fonda se mora vložiti v notranja dolgoročna posojila od 1. avgusta 1938 dalje. Zadrage, ki vlagajo ves poslovnih višek v rezervni fond, morajo 10 odstotkov tega viška vlagati v notranja dolgoročna posojila.

Ustanove, ki jih prizadene uredba o osnutku poslovnih rezerv in rezervnih fondov, po tem pravilniku ne morejo nabavljenih državnih vrednostnih papirjev odtujiti, zastaviti ali dati na razpolago in v uporabo brez ministrovega dovoljenja. Tako dovoljenje se bo dajalo samo v primeru izredne potrebe na utemeljeno zahtevo posameznih ustanov.

Za vse ustanove, ki morajo po zakonu ali pravilih vlagati svoje rezerve v banovinska ali samoupravna posojila, preneha ta obveza od 1. avgusta 1938.

Za izvršitev vseh odredb uredbe in pravilnika so osebno odgovorni upravni in nadzorni odbor ter organi vseh ustanov.

Odgovorne osebe se lahko posamezno kaznujejo z denarno kaznijo od 5000 do 50.000 dinarjev s tem, da se izrečena kazen v nobenem primeru ne more prenesti v breme ustanove.

Pravilnik je bil objavljen v »Službenih Novinah« 26. t. m. in je s tem dnevom stopil v veljavo.

Odklop o odkupu deviz

Finančni minister je te dni izdal odklop, po katerem morajo vsi izvozniki ponuditi v odkup Narodni banki poleg 25% svojih svobodnih deviz po uradnem tečaju s premijo še 25% svojih izvoznških deviz po tečaju, ki ga imajo na svobodnem tržišču in ki ga je ugotovila NB za nabavo surovin. Ostanek 50% deviz pa so dolžni izvozniki prodati po pooblaščenih denarnih zavodih na domačih borzah. Ostale devize, ki se prinašajo v državo, morajo lastniki ponuditi v nakup NB najmanj v iznosu ene tretjine po tečaju na svobodnem trgu, ki ga ugotovi NB za nabavo surovin. Preostali dve tretjini pa morajo lastniki takoj prodati potom pooblaščenih zavodov na domačih borzah. Ta odklop ga se ne nanaša na vnos deviz za ustvarjanje svobodnih dinarskih terjatev, ki se morajo tudi nadalje odstopati NB po uradnem tečaju s premijo.

Obtok bankovcev

Iz zadnjega poročila Narodne banke je razvidno, da se je obtok bankovcev spet zmanjšal, in sicer v zadnjem tednu za 88.05 milijonov din, tako da je znašal ves obtok bankovcev 22. t. m. 6 milijard 692 milijonov din. Prav tako se je zmanjšal devizni zaklad, dočim se je povečala postavka lombardnih posojil.

Borzna poročila

DEVIZE. Ljubljana. Amsterdam 2401.16—2415.76. Berlin 1768.03—1781.90. Bruselj 743.95—749.01. Curih 996.45—1003.52. London 205.61—207.66. New York 4382.26—4418.57. Pariz 115.91—117.35. Praga 150.93—152.04. Trst 231.45—234.53.

EFEKTI. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 465—467, sev. agrarji 57.50—58.50, 6% dalm. agrarji 87.50—88.50, 6% belg. obv. 88.50, 7% stab. pos. 96 d., 7% inv. pos. 100—100.50, 7% Blair 89.50—90.50, 8% Blair 96.50—97, Delnice: PAB 220 d., Trbovlje 180—183, Jadranska 300 d. Isis 20 d.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA: 110

Zgodba mojega življenja

Nisem se varala nad neprethljivo težo odgovornosti, ki bo padla na mene in na mojega moža s tem trenutkom, zlasti še zaradi splošnega položaja v razbesneli Evropi in vznemirjeni romunski domovini. Stala sva pred uganko nove dobe človeške zgodovine, ki terja skrajno previdnost in čuječnost, ker vsaki nepremišljeni kretnji bi mogli slediti usodni nasledki. Vse to naju je strahotno težilo, toda bila sem kljub temu neustrašna, čeprav sem čutila, da so se pred mano odprla nova vrata v neko novo življenje. Stala sva pred pragom, pripravljena, da ga prestopiva: toda kaj naju čaka? Bila sem čisto taka kakor dan prej, toda jutro je bilo kakor z ostro sabljo odsekano od večera. Zdaj ni bilo nobene poti nazaj več, ni bilo nobene možnosti umika; morala sva neizprosno dalje v slepečo svetlobo, pred sodeče oči sveta in zgodovine.

Prišla je smrt, a ta smrt je odprla vrata in pot v novo življenje. Morala sva prevzeti nase neizmerno odgovornost, a tudi neizmerno svetlobo upov in pričakovanj iz najine delavnosti. Ta večer, sem vedela, mora postati za naju jutro; treba je bilo le napeti moči in priklicati duhovne luči. »Jutrišnji dan bo tvoj, ako bo tvoja roka dovolj močna, da ga zajame!«, te besede sem dala vrezati v zlat pokal, ki sem ga podarila svojemu možu za god.

Da, to in tako sem občutila v tistem trenutku, in ko sem ob mrtvaškem odru velikega pokojnika zdrknila na kolena, da vidim še zadnjič njegov plemeniti obraz, ki je bil komaj za rahlo spoznanje bolj blede kakor prejšnje dni, sem začutila, da moram temu pokojniku priseči:

»Ne boj se, kralj Karol, mi bomo tvoje delo pogumno nadaljevali. Bil si pravičen in nepristranski. Nikoli ne bom pozabila tvojih nauk, čeprav mi je bilo življenje ob tvoji strani in ob tvojih naukih dolgo tako mučno in neprijazno. In ko sedaj tako poklekam pred teboj na kolena, čutim, kako vstaja iz tvojega življenjskega poslanstva tudi moje življenjsko poslanstvo. Da, kralj Karol, kakor si se ti, tako se bom tudi jaz potrudila, da izpolnim svojo visoko dolžnost vse do groba, da bom zvesta svoji državi in jo bom vedno ljubila tako, kakor si jo ti sam ljubil. Z božjo voljo bomo mi vsi nadaljevali tvoje delo. Amen!«

Zopet odpiram liste svoje spominske knjige in čitam iz tistih dni svoja razpoloženja:

»Obračam zadnje strani te knjige in sklepam zgodbo mladih dni svojega življenja...«

Zdaj se pričinja novo poglavje. Z možem nastopa vlado nad narodom, ki naju ljubi, in vsa Evropa gori v plamenu, ki šviga tudi proti nam in grozi, zajeti našo domovino...«

Novi kralj je bil v parlamentu zaprisežen... svojemu ljudstvu, svoji državi in svoji bodočnosti...«

Nihče ni videl njegovih misli, toda morda je te

Sport

Uspehi naših plavalcev v Budimpešti

Plavalci Viktorije iz Sušaka so na Štefanovo nastopili v Budimpešti na mednarodnem meetingu ter dosegli nekaj prav lepih rezultatov. Tako je Krmotičeva plavala na 100 m prosto 1:19,4, Kurtini na 100 m prosto 1:05,8, Boršičeva na 200 m prsno 3:29,8, Smolikova na 400 m prosto 6:27,8 in na 100 m hrbtno 1:25,8 ter Defilipis na 400 m prosto 5:18,8. V damski stafeti 3×100 m mešana je zmagala Viktorijina stafeta (Smolik - Boršič - Krmotič) s časom 4:25,4 pred ekipo madžarskega kluba MUE.

Tekma z Nemčijo zaključena

Na zadnji seji JNS-a je bila zaključena nogometna tekma z reprezentanco Nemčije dne 26. febr. v Berlinu, dočim bo revanšna tekma 25. okt. v Beogradu. Že 5. febr. pa se bosta v Berlinu srečali enajstorici Beograda in Berlina v revanšni medmestni tekmi.

ZAVRNJENA PROTESTA.

Poslovni odbor JNS-a je zavrnil protesta sar. Slavije in Baska proti verifikaciji prv. tekem z var. Slavijo ter je obe tekmi verificiral z doseženim rezultatom.

s SK Ilirija v Ljubljani bo priredil 6. jan. na svojem drsališču drsalne tekme za dečke in deklice v skupinah do 14 in do 18 let starosti.

s Ferencvaros je preko božičnih praznikov gostoval v Grčiji ter dosegel dve zmagi. Prvi dan je porazil reprezentanco Pireja s 5:1, drugi dan pa zastopnike Aten s 3:1.

s Edino ligaško prv. tekmo v Ostmarki sta odigrala preko praznikov na Dunaju Wacker (Dunaj) in Sportklub (Gradec). Zmagali so domačini z 2:1 (2:0).

s Italijan Turiello prvak Evrope v

welter kategoriji. V Milanu sta se borila za prvenstvo Evrope Italijan Turiello in Belgijec Wouters. V 15 rundah je po točkah zmagal Turiello.

s Kanadsko hokejsko moštvo Smoke Eaters je doseglo v Berlinu še dve zmagi. Berlinsko reprezentanco so Kanadčani porazili z 1:5 (1:2, 0:1, 0:2), nemško reprezentanco pa kar z 1:9 (0:4, 0:3, 1:2).

s Francoski prvak lahke teže je postal Peyre, ki je svojega nasprotnika Gagnauxa v 10 rundah visoko premagal po točkah.

s Bradl je po svojem okrevanju prvič zopet skakal na skakalnici v Reit im Winkl ter je v razredu juniorjev s 152 točkama (skoka 60 in 62,5 m) zasedel prvo mesto.

s Meazza, slavni italijanski srednji napadalec, je tudi dober igralec tenisa. V Milanu je z Bianchijem premagal brata Dolfini 6:1, 0:6, 6:3.

Šah

Partije z „Avro“ turnirja

Angleška igra

(5. kolo v Zwolle 13. nov.)

Beli: Botvinnik Črni: dr. Euwe

1. e4, e6 2. Sf3, d5 3. b3, Sf6 4. Lb2, Le7 5. e3, c5 6. cxd5, exd5 7. Le2, 0—0 8. 0—0, Sc6 9. d4, b6 10. Sc3, Lb7 11. Tac1, Se4 12. dxc5, Sxc3 13. Lxc3, bxc5 14. Dd2, Dd6 15. Tfd1, Tad8 16. Lf1, Dh6 17. g3, Lc8 18. Se5, Sxe5 19. Lxe5, Lg4 20. Le2, Dh5 21. Lxg4, Dxe5 22. De2, Dd6 23. Lf5, Db6 24. Df3, g6 25. Lb1, d4 26. e4, a5 27. Tc4, Dd6 28. Ld3, Tb8 29. Tc2, Tb4 30. Lc4, a4 31. Te2, Df6 32. Dxf6, Lxf6 33. Td3, Kg7 34. Kg2, Le7 35. e5, Tfb8 36. Tf3, Tf8 37. Tfd3, Tfb8 38. Tf3, Tf8 39. h3, Tb7 40. Tfd3, axb3 41. axb3, Ta7. Tu je bila partija prekinjena. Nasprotnika pa sta se v vlaku na vožnji v Amsterdam sporazumela na remis.

Z Novim letom bomo začeli priobčevati napet detektivski roman

Elaina Hamiltona

»ZELENA SMRT«

Roman iz sodobnega življenja pridobitnih in umetniških krogov, čigar dogajanje se suče okoli skrivnostne, tragične smrti slavnega ameriškega gledališkega igralca Karla Ardeena v londonski hotelski sobi, nudi nestrpnemu bralcu pestro podobo življenja na preokooceanskih parnikih, mednarodnih hotelih, gledaliških ložah in za kulisami ter po razkošnih vilah. V zagoneten umor poseže svetovnoznana policija Scotland Yarda, katere detektivi pridejo s pomočjo neznatnih znamenj, kakor para blatnih čevljev, svežnja ključev in drugih navadnemu človeku neopaznih predmetov na sled morilcem, ki so odstranili nevšečnega jim igralca z novim strahotnim plinom, ki ga je izumil mlad inženir in ga hotel prodati državi v vojne namene. Napeta in razburljiva vsebina romana

»ZELENA SMRT«

ostane bralcem za vedno v spominu, kajti v njem so z neverjetno realnostjo opisani trenutki, ki prinašajo do izraza vso človeško pretkanost, pa tudi jasnovidnost zasledovalcev zločina.

jutro prav njemu usojeno, da uresniči stoletne sanje in pričakovanja.

Jaz sem stala malo vstran, obdana od svojih otrok. Moje obličje je zakrivala dolga žalna tenčica. Moje srce je bilo trdo kakor udarja korak usode. Komaj sem dojela in razumela kraljeve besede, slišala pa sem dobro odobravanje, ki jim je sledilo. Kralj novega dne... Vse preglušujoč in dolg vzklík veselja. Vihar navdušenja, ki je pretresal kupolo svetišča. Potem prav tako glasen klic iz tisočernih grl: Regina Maria...

Tedaj sem dvignila tenčico, kajti čutila sem, da moram zreti odkrito v obličje svojemu narodu. Iz oči v oči.

Neprenehljivo odobravanje in upanja polno vzklíkanje iz zaupljivih duš: Regina Maria...

Tako smo si stali nasproti in si zrli v oči, jaz in moje ljudstvo. To je bila moja ura, kakršne so usojene le malokateremu smrtniku. Romunski narod ni videl v meni samo ideje, tradicije in simbola, ampak tudi živega človeka, katerega je — ves poln navdušenega razumevanja — zaprl v svoje srce. Tujka, ki se je bila pripeljala z onstran morja, sedaj ni več tujka.

Naj pridejo sedaj tudi razočaranja in boli, ta dan mi je dal dovolj moči, da morem vse pretrpeti, kajti bil je eden največjih dni mojega življenja. S tem dnem hočem zaključiti tudi to knjigo spominov na moje življenje, to pripovedovanje o meni in Romuniji, deželci mojega večnega zaupanja.

K O N E C.

Naročajte po pošti s pomočjo naših katalogov, ki jih dobite brezplačno!

Novoletna darila!

Izvolite zahtevati naš katalog, ki za vas gotovo dobili brezplačno.

Din 97.—
B 77 Zenska pižama, iz dobrega pikčaste flanela, s svetlimi reverji in ovratnikom, razne barve.

Din 17.—
B 72 Zenski predpasnik, iz sifona, okrašen s čipkami, vložki in vezeninom.

Din 17.—
B 73 Gumijast predpasnik, jako pripraven za delo gospodinje v kuhinji.

Din 26.—
B 74 Zenska nočna srajca, iz batista okrašen z azurom in vezeninom, razne barve.

Din 49.—
B 75 Zenska spalna halja, iz enobarvnega flanela, okrašen z azurom in vezeninami, razne barve.

Din 59.—
B 76 Zenska spalna halja, iz dobrega pikčaste flanela, razne barve.

K o b n a k u c i

Kastner & Ohler

Z a g r e b, I l i c a 4 i 6

Ako blago ne bi odgovarjalo, ga zamenjamo ali vrnemo znesek kupnine!

S sodišča

Pred smrtjo sta hotela priti do posmrtnega zavarovanja

Stari Jožef Vrabl, ločen in nekdanji knjigovodja iz Grušove (občina Sv. Marijeta ob Ščavnici), je ravno odsedal svojo šestintrideseto kazen v enem izmed zaporov okrožnega sodišča v Mariboru. Takole majnika, ko je začela pomlad butati tudi v zamreženo jetnišnico, so se odprla vrata zapora in na vratih se je prikazal nov pajdaš. Padlo je nekaj krepkih, a nazadnje so se jetniki vnesli. Nobenemu se ni dalo, da bi preveč silil v prišleca. Franc Samuh — tako se je pisal — se je spoprijaznil s starim Vrablom. Stari prevarant kot izkušeni poznavalec jetnikov ni vrtal v Samuha, kaj ga je »spravilo notri«, pač pa se je bolj pobrigal za Samuhove prilike. Kmalu je izvedel, da ima Samuh mater, a kar je bilo še važnejše, da ima Samuh to mater zavarovano za primer smrti ne samo pri eni, ampak celó pri dveh zadrugah: pri Sveobči gospodarski zadrugi z o. z. za 20 tisoč din, pri Samopomoči v Splitu pa za 15.000 din. Za Vrabra je bilo to dovolj. Lahko bi ga bilo sram, če ne bi izbral lepe prilike. Za gol nič menda ni sedel že 36krat zaradi prevar. Tokrat mu zagotovo ne bo spodletelo.

Skozi noč je razmisli o vsej zadevi in ni popreje miroval, dokler je ni razodel in pridobil za njo Samuha. Nič se naj Samuh ne boji! In Samuh je prikimal. Domenila sta se, kje se bosta dobila po do-služenih kazni in si stisnila roki.

Čez dober mesec po tem razgovoru se je oglašil pri mariborskem graverju Sibišu Samuh, mu predložil neke listine ter

mu povedal, kako ga pošilja neki župnik, ki je celó njegov sorodnik, da bi naročil graverju, naj izdela za župni urad v Rušah novo štampiljko. Graver ni opazil nič sumljivega ter mu je štampiljko izdelal. V istem času si je nabavil Vrabl v Cirilovi tiskarni nekaj mrtvaških listov. Nato sta se Samuh in Vrabl — bilo je 10. ali 11. julija — sestala. Vrabl je vzel pero v roke in začel spraševati Samuha po materinih podatkih. Napisal je na dve listini, da je Samuh Marija zaradi starosti 8. julija 1938 umrla in da so jo 10. julija pokopali. Na kraju je podpisal za župnika izmišljeno ime nekega Jožefa Kavčiča. Samuh je nato prilepil na obe listini koleka in pritisnil pečate. Po končanem delu sta se oba nasmehnila. Kako bo prav za prav tole čudovito! Mati bo še lepo živela tam nekje v Rušah, onadva bosta pa le imela 35 tisočakov!

Zagrebska Sveobča gospodarska zadruga pa je za vsak slučaj še enkrat povprašala župni urad v Rušah, kako je s smrtjo stare Samuhove. Od tam pa so ji odpisali, da ne vedo nič o smrti, da starica živi. Tako se je namesto poštarja s tisočaki oglasila pri Samuhu oblast. Samuh je skesano priznal, kaj sta napravila z Vrablom in tudi povedal, da je dal Vrabl 400 din za nagrado. Vrabl pa prav teh 400 din zanika; pravi, da je pričakoval nagrado šele po prejemu zavarovalnine. Ker je Samuh medtem obupal nad življenjem — obesil se je —, je sedel na zatožno klopo Vrabl sam. Sedel je, da mu odmerijo njegovo sedemtrideseto kazen. Zakaj ne, saj je star že 53 let!

Končno je bil Vrabl obsojen na leto dni in 2 meseca strogega zapora, na izgubo častnih pravic za dobo dveh let in 300 din denarne kazni.

Evropi ali sploh na svetu, ki je zbral podpise vseh sodobnih velikih politikov, vladarjev, filmskih igralcev, mnogih slavnih letalcev, pisateljev itd. V njegovi zbirki rokopisov in podpisov je že nad 50.000 manuskriptov. O njegovem delu so pisali mnogi znani strokovnjaki, kakor

na primer francoski psiholog dr. Louis Careaux, katerega mnenje o Karmahovem delu je objavljeno tudi v nedavno izišli brošuri »Put do sreče«.

Naš mojster je sedaj na turneji po Jugoslaviji v Ljubljani, po Novem letu pa namerava zopet obiskati tudi Maribor.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par: najmanjša pristolbina za 10 oglasov je din 6.—. Družbe preklicati dopisovanje in ženitovanjski oglasi din 1.— oo besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasni davki za enkratno obilno znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma ga se vpostati v listu skunati z naročilom ali na poštini oložišču na čekovni račun št. 11.409. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znakma za 3 din.

Razno

TROMPETIST.

rutiniran, za jazz in koncert, prost na Silvestrov večer. Informacije na »Večernik« št. 888, 4219

SILVESTROV VEČER

prideji pevci »Kobanci« v gostilni g. Pavešiča. Prijatelji petja, vesele zabave vabljene.

VINOTOČ ŠTURM

Počehova pri opekarni, samo od 5 litrov naprej, toči izvrstno staro vino po din 7.—, 4259

ZASTONJ DOBITE

zanimivo ilustrirano knjigo »Pot do sreče«, ako se obrnete na naslov: Karmah, Zalec, 3143

FOX — terpentinska krema, parketno ličilo in mast za čevlje spadajo v vsako domačijo. Če jih uporabljate — štedite, 3177

ALI ŽE VESTE

da najboljšo vino dobite le v gostilni »Prešernova klet« v Gosposki ulici, 3948

Prodaj

KANARČKI PEVCI na prodaj, Naslov v upravi, 4243

Proda se mlada molzna **KRAVA** Maistrova ul. 67. Tezno, 4263

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO oddam eni ali dvema osebam. Magdalenska 68, 4245

Oddam prazno, veliko **SOBO** Vprašati Krčevina, Aleksandrova 7, v špeceriji, 4241

SOBA S ŠTEDILNIKOM se odda, Ptujška 14, 4247

SOBO S ŠTEDILNIKOM

Tržaška 5, nasproti primorske, 4242

OPREMLJENA SOBICA

takoj za oddati, Prečna 6-II, Podlogar, 4251

Oddam takoj **SOBO S ŠTEDILNIKOM**

1—2 osebam, Ipavčeva ulica št. 17, vpraša se Pobrška cesta 21, 4262

Sobo išče

IŠČEM MALO SOBO za dve osebi brez otrok v centru, Glavni trg, Naslov pustiti v upravi, 4249

Stanovanje

TRISOBNO STANOVANJE z vsemi pritliklinami v novejši zgradbi se takoj odda v najem, Naslov v upravi lista, 3510

Gospoda sprejemem na **STANOVANJE IN HRANO**, Koroščeva 6-II, vrata 8, soba s posebnim vhodom, 4223

LEPO 3-SOBNO STANOVANJE se takoj odda. Vpraša se Marijana ul. 10-III (8), 4245

DVOSOBNO STANOVANJE s kuhinjo, predsobo in pritliklinami se takoj odda. Jugoslovanski trg 3, 4246

PREMOG svetli kosovec, drva bukova, suha, cela polena in žagana na debelo in drobno po zmerni ceni priporoča tvrdka **ANDRAŠIČ** oddelek za kurivo Maribor, Koroška cesta 25

LEPO STANOVANJE

2. nadstropje, 2 sobi, kuhinja z balkonom, kopalnico in pritliklinami se s 1. februarjem odda solidni stranki. Poizve se Trubarjeva 4-II, levo, 4254

GOSPODA sprejemem na stanovanje, — Stritarjeva ul. 35-I, 4258

Sluzbo dob

INKASANTA sprejmemo takoj proti proviziji. Potrebna je kavelja in lastno kolo. Ponudbe na upravo pod »Inkasanta«, 4214

Iščem **MLADO POSTREŽKINJO** Cvetlična 29, irgovina, 4253

Sluzbo išče

UPOKOJENEC išče službo inkasanta ali hišnika. Naslov v upravi, 4248

Pouk

IŠČEM FRANCOZA za pouk francoskega jezika Ponudbe pod »Francoski pouk« na upravo, 4250

Dopisi

M. K. MARIBOR Dvignite nujno pošnoležeče pismo!

Silvestrovi kapi živi, kakor tudi žive ščuke sveže dospele, v poznano dobri kvaliteti pri **FERD. GREINER** Maribor, Gosposka ulica 2.

Spomnite se CMDI

Zanimivosti

Uspehi moderne psihografologije

MED NJENIMI PIONIRJI JE TUDI SLOVENSKI EKSPERIMENTALNI PSIHO GRAFOLOG F. T. KARMAH.

Moderna znanstvena psihologija, ki proučuje človeški značaj, njegove sposobnosti, zdravstvene dispozicije in iz njih zaključuje našo usodo, je doživela v zadnjih letih velik razmah in se ukvarjajo z njo tudi na univerzah. Literatura o tej znanosti se je silno pomnožila, vedno izhajajo nova dela v strokovnih revijah in knjigah, pa tudi v dnevnem tisku opažamo često poročila o novih izsled-

kih.

Pri nas v Jugoslaviji se je posebno uveljavil naš psiho-grafolog F. T. Karmah, ki je danes znan tudi že po vsej ostali Evropi in Ameriki. F. T. Karmah je objavil že nešteto razprav v domačih in tujih revijah in listih ter dve knjigi, sedaj pa pripravlja že več časa novo delo o vplivu nalezljivih, posebno spolnih bolezni na človekovo pisavo. Podatke za to delo ne zbira samo po naši državi, ampak tudi po Franciji, Belgiji, Angliji, Nemčiji in Italiji, prihodnje leto pa bo odpotoval v sporazumu z italijansko vlado celo v italijanske afriške kolonije.

F. T. Karmah je absolvirat letos jeseni turnejo po zahodnih evropskih državah, kjer je dosegel popoln uspeh, zlasti v Parizu, Bruslju in Italiji. O njem so pisali vsi veliki francoski, belgijski, angleški in italijanski listi, kakor »The Times«, »Le Matin«, »Il Messaggero« v Rimu, »La Stampa« v Turinu, »Corriere della Sera« v Milanu, »Il Piccolo« v Trstu itd. V Italiji je vzbudil pravo senzacijo zlasti z objavo analiz pisav sedanjih vodilnih evropskih državnikov: Mussolinija, Hitlerja, Chamberlaina, Stalina, Stojadinovića itd. Ob priliki tega njegovega obiska v Italiji je bil tudi sprožen načrt za njegovo potovanje v italijansko Afriko in je bil za to zainteresiran celo tudi Mussolini osebno.

F. T. Karmah je edini psihografolog v

Radio

Petek, 30. decembra.

Ljubljana: 12 Iz naših dolin in planin; 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra; 18 Zenska ura; 18.40 Francoščina; 20 Koncert Radijskega orkestra; 21.10 Kvartet klarinetov igra božične pesmi; 22.30 Angleške plošče. — **Beograd:** 12 Narodne pesmi; 12.40 Koncert akademskega pevskega društva »Obilic«; 13.20 Zabavni koncert lahke glasbe; 17 Tamburaški radio orkester; 17.50 Benjaminno Gigli poje; 18.20 Koncert Mendelsonovih del; 22 Klavirski koncert. — **Sofija:** 13.20 Lahka glasba; 19.15 Čajkovskega opera »Evgenij Onegin«. — **Praga:** 21.10 Koncert češke Filharmonije; 22.20 Lahka glasba za ples. — **Varšava:** 21.15 Koncert simfoničnega orkestra. — **Bukarešta:** 20.30 Verdijeva opera »Traviata«. — **Stockholm:** 22.15 Puccinijeva opera »Boheme«.

Vsem prijateljem in znancem oznanjamo tužno vest, da je dne 27. t. m. ob 19. uri previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu preminul naš ljubi soprog, oče, brat in svak

Puhalj Anton
posestnik v Rošpohu

Pogreb in sv. maša zadušnica bo v Kamnici pri Mariboru dne 30. t. m. ob 9. uri.

Maribor dne 29. decembra 1938.

ZALUJOČA SOPROGA IN OSTALO SORODSTVO.